

Beslutningsforslag nr. B 62. Fremsat den 14. februar 1989 af Riishøj (SF), Inger Harms (SF), Birgitte Husmark (SF), Holger K. Nielsen (SF), Gert Petersen (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om forbud mod sydafrikansk indflydelse og investering i virksomheder i Danmark

Folketinget opfordrer regeringen til i indeværende folketingsår og med henblik på ikrafttrædelse senest 1. juni 1990 at fremsætte lovforslag, der sikrer,

at virksomheder, som ejes af personer eller virksomheder, der er hjemmehørende i Den Sydafrikanske Republik eller Namibia, ikke kan oprette, drive eller investere i offentlige eller private virksomheder hjemmehørende i Danmark, og at tilsvarende gælder personer hjemmehørende i Den Sydafrikanske Republik eller Namibia,

at personer, der er statsborgere i Den Sydafrikanske Republik eller Namibia, ikke kan besætte bestyrelsesposter, direktørposter eller lignende poster i virksomheder, der er hjemmehørende i Danmark.

Efter Namibias overgang til selvstændighed skal personer og virksomheder hjemmehørende i Namibia henholdsvis personer, der er statsborgere i Namibia, ikke længere være omfattet af forbudet.

Bemærkninger til forslaget

Ved lov nr. 243 af 6. juni 1985 om forbud mod nye danske investeringer m.v. i Sydafrika og Namibia, lov nr. 267 af 22. maj 1986 om forbud mod indførsel af kul fra Den Sydafrikanske Republik og Namibia og lov nr. 289 af 4. juni 1986 om forbud mod handel med Den Sydafrikanske Republik og Namibia fik Danmark en i international sammenhæng dengang enestående streng sanktionslovgivning over for apartheidstyret i Sydafrika. Den danske lovgivning opnåede international respekt og fik indflydelse på andre landes, især de andre nordiske landes, lovgivning på sanktionsområdet.

Erfaringerne siden loven trådte i kraft viser, at det økonomiske samkvem mellem Danmark og Sydafrika er blevet kraftigt indskrænket. Dog er der løbende blevet rejst sager om omgåelse af den danske handelsembargo, hvilket tilsiger en forstærket indsats med hensyn til kontrol med lovens overholdelse. Denne sag er tidligere blevet drøftet i Folketinget i forbindelse med forslag til folketingsbeslutning om skærpelse af kontrollen med handelssanktioner over for Sydafrika, B 125, jf. Folketingstidende 1987-88, 1. samling, forhandlingerne sp. 7066 og 9137 samt tillæg A sp. 4389.

Efter forslagsstillernes opfattelse er det ulogisk – og reelt en udhuling af sanktionslovene – dersom det fortsat vil være muligt for Sydafrika gennem investeringer i udlandet at mindske virkningen af den boykotlovgivning, forskellige lande i varierende grad har gennemført. Det er velkendt, at Sydafrika gennem en sådan fremfærd søger en global konsolidering.

Det er rigtigt, som fremført af udenrigsministeren i et svar til Udenrigsudvalget (svaret på spørgsmål 8, jf. alm. del – bilag 40, 1988-89), at i det internationale samarbejde om udformning af en sanktionspolitik over for Sydafrika er »... et forbud mod investerin-

ger i Sydafrika anset for at være en velegnet sanktion, medens forbud mod modtagelse af investeringer fra Sydafrika ikke er indgået i dette internationale samarbejde.« Men for lande som Danmark, der stort set har opfyldt den nationale forpligtelse med hensyn til handel med og nyinvesteringer i selve Sydafrika, er det åbenlyst rigtigt at gribe ind over for eksisterende og mulige fremtidige sydafrikanske investeringer i Danmark. En sådan lovgivning vil utvivlsomt få stor opbakning internationalt og igen danne forbillede for andre landes nationale lovgivning.

Det forekommer aldeles urimeligt, at Sydafrika f.eks. kan drive et luftfartsselskab i Danmark. Dette luftfartsselskab er det endog forbudt at formidle rejser direkte til Sydafrika. En vedtagelse af beslutningsforslaget vil medføre, at selskabet ikke kan videreføres som sydafrikansk ejet og ledet selskab.

Forbudet i forslaget skal omfatte Namibia, så længe fredsplanen for Namibia ikke er gennemført, og Namibia ikke er blevet selvstændigt.

Vedtagelsen af beslutningsforslaget medfører, at regeringen skal fremsætte lovforslag, der indeholder præcise retningslinier, herunder overgangsbestemmelser og bestemmelser om strafansvar, hvoraf det skal fremgå, at overtrædelse af loven straffes med bøde eller hæfte. Lovforslag skal fremsættes med henblik på vedtagelse i indeværende folketingsår. Forslagsstillerne er dog indstillet på en afviklingsperiode indtil 1. juni 1990.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at den danske sanktionslovgivning nu er accepteret af et stort flertal i Folketinget og i befolkningen. Det har desuden vist sig, at danske virksomheder uden større besvær har formået at omstille deres import fra Sydafrika.

På den baggrund håber forslagsstillerne på en velvillig behandling af dette beslutningsforslag.